

Examenul de bacalaureat național 2015

Proba E. c)

Istorie

Varianta 8

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I. TÉTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen a következő forrásokat:

A. „1948-ban létrejön a Securitate [...]. Ennek közvetlen ellenőrzése alatt zajlott valamennyi letartóztatás és raboskodás a börtönökben, a Duna-Fekete-tenger Csatorna (Canalului Dunăre-Marea Neagră) építőtelepein és a Román Alföldön (Bărăgan). Sztálin (Stalin) parancsára (akinek Gheorghiu-Dej szolgálai módra aláveti magát), 1951. júniusában, a legembertelenebb körülmények között, elkezdődik 10 288 család deportálása a Román Alföldre vagy Moldvába (Moldova). [...] A börtönökben és a lágerekben elképzelhetetlenül durva elnyomó rendszerre térnek át. [...]

A kultúrában ugyanazt a keleti modellt alkalmazzák, mint minden más területen. Megsemmisítik vagy átírják a hagyományos értékeket. A Nyugattal való kapcsolatok teljesen megszakadnak. Az oktatást szovjet mintára szervezik át. [...] Még a tankönyveket is oroszról fordítják (ez a nyelv kötelezővé válik a IV. elemi osztálytól). [...] A nemzeti történelmet marxista-leninista elvek és a Szovjetunióval (Uniunea Sovietică) való barátság kritériumai alapján írják át. Az új tanügyi törvény kizárja mindazokat a tanügyi kádereket, akik nem akartak az új rendszerrel együttműködni. [...] Betiltják az ellenzéki sajtót. A Propaganda Minisztérium (Ministerul Propagandei) az Információkért felelős minisztériummá (Ministerul Informațiilor) alakul át a sajtó, a rádió, a mozi és a színház ellenőrzése céljából. 1948-ban 8000 könyvcímet és folyóiratot tiltottak be.” (I. Bulei, *O istorie a românilor*)

B. „1963-ban, első alkalommal szavazott Románia (România) másként az ENSZ-ben (ONU), mint a Szovjetunió. Utólag, a kínai-szovjet konfliktus elmélyülése során, amelyben közvetítőnek ajánlkozott Gheorghiu-Dej, Románia független szavazatai megsokasodnak. A rendszer a Nyugat szemében tiszteletet ébreszt, amely a Varsói Szerződés (Pactului de la Varșovia) kohéziójának gyengítésében volt érdekelt. [...] Román gazdasági küldöttségeket fogadnak Svájcban (Elveția), Nagy-Britanniában (Marea Britanie), Belgiumban (Belgia), Hollandiában (Olanda), Olaszországban (Italia), Japánban (Japonia). 1962-ben egyezményt írnak alá egy angol-francia konzorciummal a galaci (Galați) kohászati kombinát építésére. [...] Elutasítva Moszkvának (Moscova) a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom vezetésére irányuló törekvéseiben való segédkezést, Románia szövetségesévé fogadja Kínát és a Nyugat biztatását. Kihasználva a kínai-szovjet konfliktust, a RMP (PMR) egy 1964. áprilisi nyilatkozatában, amely «Függetlenségi nyilatkozat» («Declarația de independență») néven ismert, kimondta minden kommunista párt szabad megnyilvánulásának jogát. [...] Gheorghiu-Dej Moszkvától történő eltávolodása a desztalinizáció folyamatától való félelmével magyarázható [...], amely a «szocialista» országokban a Sztálin által 1945 után kinevezett csapatok leváltására törekedett, és amely nemkívánatos változásokat eredményezhetett a bukaresti (București) vezető csapaton belül is.” (I. Bulei, *O istorie a românilor*)

A forrásokból kiindulva, válaszoljatok a következő követelményekre:

1. Nevezzétek meg, az **A** forrás alapján, az 1948-ban létrehozott elnyomó intézményt. **2 pont**
2. Pontosítsatok egy információt, a **B** forrásból, a román állam gazdasági kapcsolataira vonatkozóan. **2 pont**
3. Nevezzetek meg két olyan politikai vezetőt, akiket az **A** és **B** forrás is megemlíti. **6 pont**
4. Írjátok le a vizsgalapra annak a forrásnak megfelelő betűt, amely azt állítja, hogy a Nyugat értékeli Romániának a Szovjetunióval szembeni magatartását. **3 pont**
5. Az **A** forrás alapján írjátok két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, pontosítva mindkét információ szerepét (ok, illetve okozat). **7 pont**
6. Mutassatok be két Romániában használt totalitárius politikai gyakorlatot, amelyekre nem történik utalás a fenti forrásokban. **6 pont**
7. Említsetek meg egy hasonlóságot, amely a decemberi kommunistaellenes események utáni Romániában megvalósított történésekre vonatkozik. **4 pont**

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassátok el figyelmesen az adott forrást

„1917. júliusában Moldvában (Moldova) elkeseredetten újrakezdődött a háború, amikor Averescu tábornok megindította a Mărăști melletti offenzívát a Központi Hatalmak (Puterile Centrale) elleni általános erőfeszítés keretében. Néhány sikeres nap után Averescu leállította a hadműveletet, mert Galíciában (Galiția) a helyzet súlyossá vált, s a Moldvában lévő fegyelméletlen és demoralizálódott orosz csapatok felbomlottak. Július 24/augusztus 6-án von Mackensen marshall, a maga során, egy erős offenzívát indított, amelynek az volt a célja, hogy döntő csapást mérjen a román és orosz hadseregekre, és arra kényszerítse Romániát (România), hogy kilépjen a háborúból. Az ádáz harcok augusztus 6/19-én tetőztek Mărășești-nél, amikor a román hadsereg megállította az osztrák és német csapatok előrenyomulását, és gyakorlatilag véget vetett azok támadásainak.

De egy új veszély jelentkezett. 1917 nyarának végén az oroszországi (Rusia) forradalmi események a front, valamint Moldva társadalmi és politikai stabilitásának felbomlásával fenyegettek. [...] 1918. február 18/március 3-án Oroszország új bolsevik kormánya a Központi Hatalmakkal aláírta Breszt-Litovszkban (Brest-Litovsk) a békét, és kilépett a háborúból, megfosztva Romániát az orosz segítségtől és elszigetelve a Nyugattól. Két hónappal később, ezúttal az Alexandru Marghiloman által vezetett román kormány, aláírta a Bukaresti Szerződést (Tratatul de la București), amely politikailag és gazdaságilag Romániát kiszolgáltatta a Központi Hatalmaknak.

A harcmezők meghatározó eseményei azonban hamarosan megváltoztatták Románia sorsát. A nyugati fronton a szövetségesek (aliați) megíúsították 1918. júliusában a végső német offenzívát, és elkezdtek folyamatosan Németország (Germania) felé közeledni, míg Észak-Olaszországban (Italia) visszaverték az osztrák-magyar hadsereget és arra kényszerítették Ausztria-Magyarországot (Austro-Ungaria), hogy elfogadja a fegyverszünetet [...].”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

A forrásból kiindulva, válaszoljatok a következő követelményekre:

1. Nevezzétek meg a forrás által említett román tábornokot. **2 pont**
2. Pontosítsátok azt a századot, amelyre a forrás utal. **2 pont**
3. Említsétek meg a forrásban megnevezett szövetséget és az általa véghezvitt egyik diplomáciai tevékenységet. **6 pont**
4. Említsetek, a forrás alapján, két eseményt, amelyek a nyugati fronton mentek végbe. **6 pont**
5. Alkossatok egy véleményt, a forrás alapján, a moldvai front eseményeivel kapcsolatosan és támasszátok alá a szövegből vett két információval. **10 pont**
6. Érveljetez egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, hogy Románia a XIX. század második felétől katonai és diplomáciai tevékenysége által bekapcsolódik a nemzetközi kapcsolatokba. (Pontozódik a megfelelő történelmi tény **bemutatása** és azon **összekötő fogalmak/szavak használata**, amelyek okozatiságot és következtetés levonást fejeznek ki). **4 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjatok egy, hozzávetőleg két oldal terjedelmű, esszét a középkori román térségről a helyi autonómiáktól a nemzetközi kapcsolatokban való részvételig, figyelembe véve a következőket:

- említsetek meg két IX-XIII. századi helyi autonómiát a román térségből;
- említsetek meg két okát a középkori központi intézmények megalakulásának és pontosítsátok a román térség egyik központi intézményét;
- mutassátok be a XV. századi román térség egy képviselője által végrehajtott egy diplomáciai tevékenységet;
- alkossatok véleményt a XVI. századi román térségben lezajlott katonai eseményekről és támasszátok alá egy történelmi érvel.

Figyelem! Pontozódik a **megfelelő történelmi nyelvezet** használata, az esszé **felépítése**, az **okozati összefüggések** kiemelése, a **történelmi érv** kidolgozása (megfelelő történelmi tény **bemutatása**, valamint a **következtetéseket kifejező szavak** használata), a történelmi események **megfelelő időrendi/logikai sorrendjének**, valamint a **terjedelmi követelményeknek** a betartása.